

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2 (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria José Elías Pérez mj.elias@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

La incidència del desenvolupament psicomotor en els primers anys de vida dels infants i la transcendència dels seus aprenentatges justifica una formació dels mestres que permeti un apropament per la via corporal i una intervenció educativa centrada en l'expressivitat psicomotriu dels infants i en la qualitat de la relació fent un èmfasi especial en l'observació com a eina educativa i en el joc com a contexte privilegiat del desenvolupament infantil.

El cos en totes les seves dimensions, el moviment i l'acció tenen un paper fonamental en el desenvolupament de la primera infància, ja que en aquestes edats és quan els infants a partir de les seves capacitats assoleixen les competències bàsiques. L'interacció amb tot allò que els envolta, el seu propi jo, el món físic, els objectes, les persones i les seves relacions, configura la seva personalitat, el domini instrumental i l'accés a la representació mental de la realitat. Per tant la pràctica psicomotriu es fa present a l'àmbit educatiu com una estratègia d'intervenció que facilita l'apropament a la globalitat dels infants oferint en un contexte relacional un dispositiu espacial i temporal ajustat a les necessitats educatives dels infants en un marc integrador que permet abordar les diferències individuals.

Es considera una assignatura clau en la formació del mestre per estudiar el coneixement de les bases teòriques del desenvolupament psicomotor, el marc conceptual de la intervenció psicomotriu, els recursos necessaris per el projecte educatiu, els procediments per el seguiment i la valoració de la expressivitat psicomotora dels infants mitjançant l'observació comprensiva.

D'acord amb el coneixement científic disponible sobre la infància aportat per diferents disciplines aquesta matèria es complementa especialment amb altres del grau d'infantil com ara *Desenvolupament cognitiu i lingüístic en la Primera Infància* (Mòdul 1, 1er.curs, 1er.semestre), *Bases didàctiques i disseny curricular* (Mòdul 2, 1er.curs, 1er.sem.), *Estratègies d'intervenció educativa I* (Mòdul 4, 2on.curs, 1er.sem.), *Estratègies d'intervenció educativa II* (Mòdul 4, 3er. curs, 1er. sem.), *Psicologia de l'Educació* (Mòdul 3, 2on.curs, 1er.sem.), *Observació i documentació* (Mòdul 4, 2on.curs, 1er.sem.), *Desenvolupament i educació socio-*

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

emocional en la primera infància (Mòdul 3, 2on.curs, 2on.sem.), *Educació corporal i musical del Mestre* (Mòdul 7, 2on.curs, 2on.sem.).

Requisits

Recomanables

L'assignatura té un caràcter de formació bàsica, no té requisits essencials i recomana:

- Haver cursat amb èxit les assignatures de *Desenvolupament cognitiu i lingüístic*, *Bases didàctiques i disseny curricular*, *Models educatius*, *Estratègies intervenció educativa I*, *Psicologia de l'Educació*, i especialment, *Observació i documentació*.
- Màxima disponibilitat i total col·laboració per tal de dur a terme satisfactòriament individualment i en equip les pràctiques de psicomotricitat a centres d'educació infantil en horari escolar.
- Es recomana el treball constant, pautat i progressiu al llarg del semestre per promoure un aprenentatge significatiu dels continguts de l'assignatura aplicant el coneixements conceptuals a la pràctica psicomotriu educativa.

Competències

Aquesta assignatura pretén formar l'estudiant en una sèrie de competències bàsiques necessàries per desenvolupar l'acció professional del mestre d'educació infantil en psicomotricitat. El principal objectiu és oferir una formació teòrico-pràctica sobre els elements més bàsics per al coneixement dels continguts conceptuals del desenvolupament psicomotor i de la intervenció psicomotriu educativa per tal de comprendre el sentit de l'educació psicomotriu i la seva didàctica en un contexte real.

Adquirir i sistematitzar els criteris i recursos necessaris per dissenyar un projecte d'intervenció psicomotriu, treballar els procediments d'observació i de comprensió de l'expressivitat psicomotora dels infants, adquirir un sistema d'actituds i d'accions que permetin desenvolupar la capacitat d'escoltar i la creació d'un clima de seguretat física i afectiva, i desenvolupar la capacitat de relacionar-se i cooperar amb els altres companys.

Aquests continguts estan relacionats amb les competències que ha de desenvolupar un mestre en educació infantil, les quals estan determinades pel pla d'estudis.

Específiques

- * Capacitat per a reconèixer el desenvolupament psicomotor i les necessitats dels infants. Reconèixer el valor i el procés evolutiu de la activitat lúdica i espontànea com element clau de l'aprenentatge (16).
- * Capacitat per conèixer els fonaments de la intervenció psicomotriu en la primera infància i valorar les seves implicacions en la pràctica educativa (8).

Genèriques

- * Capacitat per adquirir estratègies per al treball col·laboratiu desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat (3).
- * Capacitat per l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu (29).
- * Capacitat per desenvolupar un autoconcepte professional positiu i ajustat, prenent consciència de les pròpies capacitats i limitacions (1).

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura estan relacionats amb la comprensió de les bases biològiques del moviment humà, les característiques del desenvolupament psicomotor, la vessant aplicada de la psicomotricitat en el contexte educatiu, la presentació d'un model d'intervenció coherent amb el currículum d'infantil, el disseny del projecte de treball del professional i el pla de pràctiques adreçat als estudiants.

Continguts temàtics

1. El moviment com a factor d'evolució i eix del desenvolupament psicomotor

El concepte de moviment. Els models explicatius. Les característiques del moviment humà. Els nivells de significació. Les bases neurofisiològiques. L'aprenentatge motor.

L'infant es comunica i expressa les seves necessitats a través dels cos i del moviment. El moviment es pot observar en totes les manifestacions i activitats de l'infant, siguin afectives, cognoscitives, socials o motores. En aquest tema s'analitza la importància que té el moviment com a motor del desenvolupament de l'infant i la seva significació des de diferents àmbits: el biològic, el neurològic i el psicològic, que expliquen les causes i els determinants de les seves manifestacions.

2. El desenvolupament psicomotor

El concepte de desenvolupament. Les lleis. Els aspectes bàsics del desenvolupament psicomotor. Els organitzadors. Les característiques de les etapes. Joc i desenvolupament.

L'infant aprèn amb el seu cos. El desenvolupament psicomotor és bàsic durant els primers anys de vida. Interessa que l'educador, el mestre i el psicopedagog coneguin les característiques bàsiques d'aquest desenvolupament psicomotor per poder incidir-hi i, a través seu, estimular el procés d'aprenentatge de l'infant. En aquest mòdul s'estudien els aspectes d'aquest desenvolupament i els factors que hi prenen part en els processos d'aprenentatge.

3. La psicomotricitat en el context escolar

Considerant el moviment de l'infant com a generador dels seus progressos s'aborda, en aquest mòdul, el plantejament educatiu d'una educació del cos i a través del cos. Es planteja el concepte de psicomotricitat i el sentit de l'educació psicomotriu a l'escola, analitzant les concepcions psicopedagògiques que fonamenten aquesta educació i les diferents propostes metodològiques d'ensenyament-aprenentatge.

4. Un model d'intervenció en la pràctica psicomotriu educativa

El model de la pràctica psicomotriu educativa de B.Aucouturier. Les línies directrius. Les influències de la psicologia infantil. Les característiques i els objectius. Les modalitats d'intervenció. L'estructura de la sessió. La tècnica del/la psicomotricista.

S'estudia la pràctica psicomotriu educativa de B.A. com a model didàctic validat d'intervenció educativa que parteix d'un enfocament interdisciplinari i globalitzador, de respecte a les característiques personals i a l'itinerari maduratiu de cada infant i que és coherent amb els plantejaments educatius actuals.

5. Pla de pràctiques: l'observació en la pràctica psicomotriu educativa amb infants

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

La formació pràctica amb l'infant és el nucli que justifica i dona sentit a la formació teòrica i a la personal, constitueix l'eix central de la formació. Planteja l'utilització de l'observació com a eina educativa que exigeix un treball d'ensinistrament. Aquest mòdul presenta el disseny del pla de treball per tal de dur a terme les pràctiques de psicomotricitat a una escola amb infants d'educació infantil. Es planteja l'observació comprensiva de l'infant com a metodologia de treball, es presenten els paràmetres psicomotors, i es donen pautes per registrar les dades i documentar les sessions, així com per organitzar les tasques individuals i grupals dels estudiants i per orientar la presentació de les sessions i l'anàlisi dels continguts psicopedagògics.

Metodologia docent

Es tindrà en compte l'activitat de l'alumne com a factor prioritari. Per tant les sessions presencials i les no presencials promouran l'implicació activa dels alumnes en les activitats d'aprenentatge. Les sessions presencials de classe amb el grup gran inclouran presentacions teòriques del professorat que alternaran amb seminaris en grup mitjà de treball en equip per presentar i analitzar les pràctiques escolars. Per tal d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne les sessions no presencials exigiran l'estudi comprensiu, la lectura crítica de textos, l'elaboració de documents escrits i material didàctic, la depuració dels registres de les pràctiques a l'escola i l'ús de les TICs.

Les activitats d'aprenentatge i els mètodes d'ensenyament prevists seran els següents :

Volum de treball

A continuació es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i no presencial planificat en relació a les hores i als crèdits.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició de continguts	Grup gran (G)	La finalitat és la d'oferir a l'alumnat una visió general i coherent dels elements bàsics de cadascun dels temes del programa. El professor farà introduccions temàtiques i de síntesi, explicarà alguns continguts segons la dificultat o importància per l'adquisició de les competències de l'assignatura, presentarà les fonts documentals, facilitarà a l'alumnat eines estratègiques per tal de treure el màxim profit del seu aprenentatge, i introduirà elements d'interacció amb l'alumnat. La metodologia es basarà en la exposició oral amb el suport de presentacions. Els continguts objecte d'aprenentatge es trobaran a l'abast de l'alumnat a l'eina telemàtica Moodle i es complementaran amb un dossier de bibliografia obligatòria.	22
Seminaris i tallers	Seminaris de pràctiques	Grup mitjà (M)	Es tracte de plantejar sessions de treball que facilitin l'aprenentatge significatiu de l'alumnat relacionant els coneixements teòrics i pràctics, i de potenciar el treball en equip. La metodologia es basarà en el treball individual i grupal dels registres observacionals de les sessions de psicomotricitat amb infants realitzades a l'escola i l'anàlisi psicopedagògic. Cada grup d'alumnes haurà de presentar en	18

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			classe i explicar als companys al professor l'informe amb les observacions realitzades i els protocols de seguiment i avaluació. La documentació i el procediment per fer aquestes sessions es trobaran pautats al tema 5 de l'assignatura i a la plataforma Moodle. És obligatòria l'assistència a tots els seminaris estipulats per cada grup.	
Pràctiques externes	Sessions de psicomotricitat amb infants	Grup mitjà (M)	La finalitat és la de participar en les sessions de psicomotricitat per tal de permetre a l'alumnat aprofundir en la vessant aplicada d'aquesta matèria mitjançant l'ensinistrament les tècniques observacionals i realitzant co-intervencions puntuals. La metodologia es basarà en fer observacions participants i no participants a l'escola identificant els paràmetres de psicomotricitat, registrant les dades amb diverses tècniques, col·laborant puntualment i analitzant la sessió amb les mestres. Les tècniques, els documents i el procediment per fer aquestes activitats es trobaran explicats al tema 5 de l'assignatura i a la plataforma Moodle. És obligatòria l'assistència a la totalitat de les classes pràctiques estipulades per cada grup.	18
Avaluació	Prova d'avaluació	Grup gran (G)	En acabar el semestre es realitzarà una avaluació final de l'assignatura mitjançant una prova objectiva d'elecció múltiple a la que se aplicarà la fórmula de correcció a l'atzar. En aquesta prova l'alumne haurà d'examinar-se de la totalitat de la matèria. Per a la seva preparació, caldrà utilitzar tots els materials treballats durant el curs, juntament amb el material i continguts exposats a classe.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi del temari de l'assignatura	L'objectiu es la consolidació per part de l'alumnat del coneixements teòrico-pràctics. L'alumnat haurà d'estudiar el temari pel seu compte a partir dels materials que es podran trobar a la plataforma Moodle.	50
Estudi i treball autònom individual o en grup	Organització i preparació dels seminaris	Es tracta de treballar, abans de l'activitat, les competències vinculades a la planificació, anticipació i resolució de problemes, tant individualment comen equip, per preparar la documentació i els recursos per presentar les dades de les observacions escolars en els seminaris d'acord amb el guió del pla de pràctiques. Les instruccions es podran trobar al tema 5 i a la plataforma Moodle.	20
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació i organització de les pràctiques externes	La finalitat és la de treballar en un contexte real (horari escolar) per tal de conèixer la pràctica psicomotriu educativa amb diferents graus d'implicació i responsabilitat, i aplicar la metodologia observacional registrant les sessions d'acord amb el guió del pla de pràctiques previst (plataforma Moodle).	20

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància, seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A continuació s'indiquen quins seran els aspectes que es tindran en compte, les tècniques o instruments que s'empraran, els criteris que s'utilitzaran, el pes en la qualificació final, i la tipologia avaluativa (recuperable o no recuperable). L'estudiant obtindrà una qualificació alfanumèrica per a cada activitat avaluativa, que serà ponderada segons el seu pes a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Tots els instruments d'avaluació formen part de l'avaluació continua excepte la prova d'avaluació final. Per aprovar l'assignatura s'han de superar les proves d'avaluació continua i la final. La nota global de l'avaluació continua ha de ser com a mínim de 5, al igual que la de l'examen, per a fer la ponderació i càlcul final.

Es recorda que la UIB és una Universitat presencial. L'avaluació del procés d'aprenentatge exigeix l'assistència continuada de l'alumnat a totes les sessions programades (classes, pràctiques externes i seminaris). La no assistència tindrà repercussions en la nota final.

Mecanismes de seguiment de la matèria/assignatura. Segons l'article 19.7 del Reglament Acadèmic de la Universitat 'es considerarà que un estudiant és un 'no presentat' quan hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent', per tant, si supera el terç però no presenta la totalitat de les activitats d'avaluació obtindrà una qualificació de suspens.

No es guardarà la qualificació de les activitats d'avaluació més enllà del curs acadèmic.

La sintaxi i l'ortografia repercutiran en la qualificació de les proves i els treballs. Donat que existeixen correctors ortogràfics, no es permetran treballs amb faltes ortogràfiques. El professorat assenyalarà les faltes però no les corregirà per tal que els alumnes hi reflexionin. Si a la data límit de presentació, un treball continua tenint faltes es considerarà suspès.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació i l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria.

Tenint en compte les competències que s'han destacat inicialment, a continuació es presenten els criteris, en forma de resultats d'aprenentatge a assolir per l'estudiant, que serviran per a orientar l'avaluació.

Seminaris de pràctiques

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Es tracte de plantejar sessions de treball que facilitin l'aprenentatge significatiu de l'alumnat relacionant els coneixements teòrics i pràctics, i de potenciar el treball en equip. La metodologia es basarà en el treball individual i grupal dels registres observacionals de les sessions de psicomotricitat amb infants realitzades a l'escola i l'anàlisi psicopedagògic. Cada grup d'alumnes haurà de presentar en classe i explicar als companys al professor l'informe amb les observacions realitzades i els protocols de seguiment i

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Críteris d'avaluació	<p>avaluació. La documentació i el procediment per fer aquestes sessions es trobaran pautats al tema 5 de l'assignatura i a la plataforma Moodle. És obligatòria l'assistència a tots els seminaris estipulats per cada grup. Es tindrà en compte la qualitat de les intervencions orals i escrites mitjançant les següents capacitats:</p> <p>Adequació i pertinença dels continguts tractats. Anàlisi i reflexió. Argumentar i donar raons. Claredat expositiva. Qualitat de la documentació en l'exposició (materials il·lustratius i mitjans tecnològics utilitzats). Treball cooperatiu.</p> <p>Assistència i participació (la no assistència tindrà repercussions en la nota final. Únicament s'acceptaran les absències en cas de malaltia sempre que siguin justificades mitjançant el corresponent certificat mèdic). Lliurament puntual dels informes de pràctiques en finalitzar cada seminari (el lliurament fora de plaç serà penalitzat amb pèrdua de puntuació excepte en cas de malaltia prèvia justificació). L'alternativa per recuperar serà el buidatge de la videogravació de la pràctica corresponent d'acord amb els objectius del guió. No s'acceptaran treballs després de la darrera classe del semestre i quedarà pendent per setembre l'alumne que no hagi assolit aquest requisit.</p>
----------------------	---

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Prova d'avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	En acabar el semestre es realitzarà una avaluació final de l'assignatura mitjançant una prova objectiva d'elecció múltiple a la que se aplicarà la fórmula de correcció a l'atzar. En aquesta prova l'alumne haurà d'examinar-se de la totalitat de la matèria. Per a la seva preparació, caldrà utilitzar tots els materials treballats durant el curs, juntament amb el material i continguts exposats a classe.
Críteris d'avaluació	A l'examen s'hauràn de demostrar suficients coneixements teòrics i operatius de la matèria i relacionar la teoria amb la pràctica. Per poder presentar-se a la prova d'avaluació és necessari que l'alumne hagi lliurat tots els informes de les pràctiques i el treball autònom individual. Aquesta avaluació dels coneixements de l'assignatura es realitzarà al final del semestre mitjançant una prova objectiva d'elecció múltiple. La prova serà escrita i consistirà en preguntes tipus test de resposta alternativa a la que s'aplicarà la fórmula de correcció d'atzar. Per aprovar serà necessari assolir un mínim de 5 sobre 10 punts. Qualsevol frau a la realització de les proves d'avaluació comportarà la qualificació de suspens. En cas de no superar l'assignatura l'alumne pot recuperar aquesta part a la convocatòria de setembre.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació s'indica la bibliografia bàsica i complementària útil per preparar el temari i d'altres recursos com revistes especialitzades i alguns vídeos interessants.

Bibliografia bàsica

- ARNAIZ, P.; RABADÁN, M.; VIVES, Y. (2008). La psicomotricidad en la escuela: una práctica preventiva y educativa. Málaga: Aljibe.
- GARAIGORDÓBIL, M. (1990). Juego y desarrollo infantil. Madrid: Seco Olea (cap. 1-2, pàg. 13-55).

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

LE BOULCH, J. (1995). El desarrollo psicomotor desde el nacimiento hasta los 6 años. Barcelona: Paidós (2a. i 3a. part, p. 45-161).

Bibliografia complementària

Lectures recomanades per cada tema disponibles a la plataforma Moodle.

Tema 1. El moviment com a factor d'evolució i eix del desenvolupament psicomotor

PASTOR, J. L. (1994). El movimiento y la acción. Madrid: Universidad de Alcalá (cap. 2, pàg. 37-62).

BLAKESLEE, S. (1995). «Las emociones moldean a las neuronas». Barcelona: El País 15/11/95

http://www.elpais.com/articulo/sociedad/emociones/moldean/neuronas/elpepiscoc/19951115elpepiscoc_15/Tes

FERNÁNDEZ, V. (2000). «Estimulación temprana: los cruciales primeros tres años». Simposio Mundial de Educación Infantil, Santiago de Chile.

PIKLER, E. (1979). Importancia del movimiento en el desarrollo de la persona. Asociación Internacional Pikler (Loczy) <http://www.aipl.org/page1-E.html>

LLORCA, M. (2007). «Aprender el cuerpo cuanto antes: la atención psicomotriz temprana. Rev Iberoamericana de Psicomotricidad y Técnicas Corporales, 25, vol. 7 (1), 31-38. <http://www.unedlapalma.es/documentos/articulo.pdf>

FRANC, N. (2002). «Tono y emoción en la intervención psicomotriz». *Rev. Especializada en Psicomotricidad 'Entre Líneas'*, n.12.

Tema 2. El desenvolupament psicomotor

ARNAIZ, V. (2002). «La imagen de uno mismo ¿es evaluable?». A: LLORCA, M. [et al.]. La Práctica Psicomotriz: una propuesta educativa mediante el cuerpo y el movimiento. Màlaga: Aljibe.

CAMPS, C. (2002). «El esquema corporal». A: Llorca, M. [et al.]. La práctica psicomotriz: una propuesta educativa mediante el cuerpo y el movimiento. Màlaga: Aljibe.

LLORCA, M.; RAMOS, V.; SÁNCHEZ, J.; VEGA, A. (2002). La Práctica Psicomotriz: una propuesta educativa mediante el cuerpo y el movimiento. Màlaga: Aljibe.

RIZO, M. (2000). «El surgir de la motricidad». *Cuadernos de Psicomotricidad*, n. 20.

Quadres sinòptics sobre el desenvolupament corporal.

Tema 3. La psicomotricitat en el contexte escolar

ÀNGEL, C. (1987). «La actividad psicomotriz en la escuela infantil». A: MAYOR, J. [et al.]. La Psicología en la Escuela Infantil. Madrid: Anaya (cap. 8, pàg. 161-175).

AUCOUTURIER, B. (1990). «La psicomotricitat a les escoles bressol». Ajuntament de Palma (doc. no publicat).

BONASTRE, M.; FUSTÉ, S. (2007). Psicomotricidad y vida cotidiana (0-3 años). Barcelona: Graó.

DODEMONT, R. (1998). «La práctica psicomotriz con niños hasta los 3 años»(1). *Rev.ista 'Entre Líneas'*, n.4.

DODEMONT, R. (1999). «Dispositivo de la práctica psicomotriz educativa y preventiva en la escuela maternal» (2). *Rev. 'Entre Líneas'*, n. 6.

FRANC, N. (1997-1998). «Propuesta de contenidos sobre el desarrollo y la expresión psicomotriz (1 y 2)». *Rev. 'Entre Líneas'*, n. 2 y 3.

FRANC, N. (1997). «Refleiones sobre la práctica: ejes y bloques de la psicomotricidad». *Rev. 'Entre Líneas'*, n.1.

GARCÍA, M. J.; HOLGADO, A. (1990). Metodologías de intervención psicomotriz en el aula y propuesta de diseño curricular. Salamanca: Amaru (cap. 3, p. 79-108).

LÓPEZ, C.; MANCHADO, S. (1997). «Experiencia psicomotriz en la primera etapa de educación infantil». *Rev. 'Entre Líneas'*, n. 1.

NOVELL, N. [et al.]. (1994). «La pràctica psicomotriu amb infants de 0 a 4 anys». *Guix*, n. 204, oct.

PARELLADA, C. «El projecte educatiu i la coherència educativa». Curs anual de Pràctica Psicomotriu Educativa, 1999-2000. Centre de Professors de Palma (doc. no publicat).

PARELLADA, C. (2000). «La Pràctica Psicomotriu com un abordatge educatiu preventiu: un punt de partida per a repensar l'escola». III Jornades de Pràctica Psicomotriu (doc. no publicat).

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

- PUIG, L. (2000). «Proposta de psicomotricitat». Barcelona: Cruïlla.
- RAMOS, F. (1979). «Las concepciones de la educación psicomotriz». Madrid: Pablo del Río (cap.2-3, p. 55-98).
- ROTA, J. (1996). «Marco específico de la práctica psicomotriz». *Rev. 'Entre Líneas'*, n. 0.
- ROTA, J.; RABADÁN, M. (1997). «El marco curricular en la práctica psicomotriz». *Rev. 'Entre Líneas'*, n.1, 12-15.
- SUGRAÑES, E.; ÀNGEL, M.A. (coords.) (2007). La educación psicomotriz (3-8 años). Cuerpo, movimiento, percepción, afectividad: una propuesta teórico-práctica. Barcelona: Graó.
- Tema 4. Un model d'intervenció en la pràctica psicomotriu educativa**
- ARNAIZ SÁNCHEZ, P. (2002). «La práctica psicomotriz: una estrategia para aprender y comunicar». *Rev. Electrónica de Psicomotricidad*, n. 0 (on line) www.iberopsicomot.net
- ARNAIZ SANCHO, V. (1993). «Concepción y bases metodológicas de la educación corporal (0-3 años)». *Aula*, 19, 9-13.
- ARNAIZ SANCHO, V. (1993). «El profesor y la seguridad afectiva en la educación infantil». *Aula*, 20, 75-80.
- ARNAIZ, P.; RABADÁN, M.; VIVES, Y. (2001). La psicomotricidad en la escuela: una práctica preventiva y educativa. Málaga: Aljibe.
- AUCOUTURIER, B. (2004). Los fantasmas de acción y la práctica psicomotriz. Barcelona: Graó.
- GRUP DE FORMACIÓ PERMANENT DE L'HOSPITALET (2000). «Análisis de las representaciones en el segundo momento de la sesión de psicomotricidad». *Rev. 'Entre Líneas'*, n.8.
- PARELLADA, C. (1994). «La práctica psicomotriu: més enllà de la psicomotricitat». *Guix*, 204, 21-26.
- Tema 5. Pla de pràctiques: l'observació en la pràctica psicomotriu educativa**
- GARCÍA OLALLA, D. (2000). «La observación psicomotriz: transformar la experiencia compartida en comprensión. Propuestas para un análisis interactivo». *Rev. 'Entre Líneas'*, n. 7.
- GARCÍA OLALLA, D. (2003). «Observación y análisis de la interacción en la práctica psicomotriz. Requisitos teóricos y propuestas metodológicas». *Boletín de Estudios e Investigación*. Monografía II. La Salle.
- AUCOUTURIER, B. (2004). «La observación de la expresividad motriz». A: Los fantasmas de acción y la práctica psicomotriz. Barcelona: Graó (cap. 4, p. 136-141).
- CAMPS, C. (2005). "La observación de la intervención del psicomotricista: actitudes y manifestaciones". *Rev. Iberoamericana de Psicomotricidad y Técnicas Corporales*, n.19 (on line) www.iberopsicomot.net
- COMPOSTELLA, S. (2001). «Mètodes i tècniques de l'observació psicomotriu». Palma: Universitat de les Illes Balears (doc. no publicat).
- FRANC, N. (2004). Propuesta de categorías e indicadores para analizar la participación del psicomotricista en el juego del niño y la niña. *Rev. 'Entre Líneas'*, 16, 21-26.
- MILA, J. (2008). De profesión psicomotricista. Madrid: Miño y Dávila ed.
- MIR, M.L.; URTASUN, LI. (2004). "La observación de los indicadores de la imagen en las sesiones de psicomotricidad". *Rev. Iberoamericana de Psicomotricidad y Técnicas Corporales*, n.14 <http://www.iberopsicomot.net/>
- PARELLADA, C. (2001). «La observación una estrategia para la reflexión y el cambio». <http://www.xtec.es/~cparella/Articles/publicatsrevistes.html>
- SUGRAÑES, E.; ÀNGEL, M. A. (coords.) (2007). «Evaluación y observación» A: La educación psicomotriz (3-8 años). Cuerpo, movimiento, percepción, afectividad: una propuesta teórico-práctica. Barcelona: Graó (p.59-70).
- Monografía: Psicomotricidad y Educación nº 37. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado* http://www.aufop.org/publica/rifp_37.asp

Altres recursos

Revistes de Psicomotricitat

IBEROAMERICANA DE PSICOMOTRICIDAD Y TÉCNICAS CORPORALES

Edició digital: <http://www.iberopsicomot.net/>

ENTRE LÍNEAS. Revista especializada en Psicomotricidad

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22014 - Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància
Grup	Grup 2, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Hotel d'Entitats. Pere Vergés 1, 6^a. Apdo. 22
08020 - BARCELONA [Espanya]
CUADERNOS DE PSICOMOTRICIDAD
Plaza San Martín de Aguirre s/n.
20570 - BERGARA (Guipúzcoa) [Espanya] info@bergara.uned.es
<http://www.uned.es/ca-bergara/PSICOMO/CUADERNOS/CUADERNOS.htm>

VIDEOS

La psicomotricitat en el nen L. Molina (1985). Obra Social de «La Caixa». Barcelona.
El mundo en pañales (A wall to wall) Dir: L. Klein; D. Hickman. Investigació: H. Fletcher. Canal Plus.
El cerebro. Condiciones biológicas del aprendizaje (1986). El hombre antena (vol.8).
Jocs de construcció. C. Parellada (1991). CP«Els Convents» (Martorell) IX Jornades de Pràctica Psicomotriu, Generalitat de Catalunya, Barcelona.
Interacció i desenvolupament. C. Mir (1994). Universitat Autònoma de Barcelona (ICE).
Moure's per conèixer: àrea de descoberta d'un mateix (1998). Universitat Rovira i Virgili. Tarragona.
Pràctica Psicomotriu Educativa (1998). M. Fortuny; H. Portas; H. Rosell. Centre de Professors (CEP) de Palma.
L'organització de l'acció en els dos primers anys. Institut Municipal Educació (IME) Vídeos de la Biblioteca Artur Martorell. Barcelona.

CD

AAVV (2011). *De la vivència a la representació*. Servei de publicacions de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.
AAVV (2000-03). *La construcció amb fustes a les sessions de pràctica psicomotriu*. Seminari de formació permanent en psicomotricitat. CEP de Palma de Mallorca.
Arnaiz, V. y Mir, M. (2001). *Postgrau d'Ajuda Psicomotriu*. Servei de publicacions de la Universitat de les Illes Balears.
Kálló, E. y Mózes, E. (2009). *Jeu, action, pensée*. Association Pikler Lóczy (France).

